

Publicatie Huis Marseille

/ tekst door Nanda van de Berg

De eenvoudige stip speelt een nogal grote rol in de geschiedenis van de moderne kunst: van Damien Hirst tot Yayoi Kusama, van Bridget Riley tot Paul Signac. Via het pointillisme, dat laatstgenoemde in 1886 introduceerde, werd de stip onderdeel van de moderne kunst. Stippen die in verschillende kleuren naast elkaar werden gezet versmolten in het oog tot allerlei toon en kleurwaarden, zoals die in het dagelijks leven ook worden waargenomen. Hoe modern was deze aanpak eigenlijk al, als men zich nu realiseert dat hedendaagse monitoren ook op dit principe zijn gebaseerd.

In haar nieuwste werk neemt Ilona Plaum de techniek van het pointilleren als uitgangspunt voor experimenten met betrekking tot de manier waarop we tijd en ruimte waarnemen. De door haar met zwarte stift gestipte achtergrond vormt de basis van een fotografisch opgeroepen ruimte. In de perceptie van het oog laten de stippen die ruimte zichtbaar trillen, krimpen of juist groter lijken. Uitvergroot tot een metershoog 'gordijn', lijken de stippen te veranderen in onregelmatige vlekken, zoals het patroon van een luipaardvel.

De hand van de maakster is in het werk van Ilona Plaum duidelijk te zien. De uitgeknipte zwarte 'schaduw' rondom een onkruidje op het trottoir is bijna perfect, maar bolt net even op. Aan een volmaakt stilleven met planten of bloemen, wordt imperfectie toegevoegd door op de voorgrond te morsen met kruimeltjes aarde. Die invloed van die zichtbare kunstenaarshand is, volgens Plaum, dat de kijker zich 'aan de hand daarvan' laat meevoeren van een verzonnen naar een bestaande ruimte. Door het handmatige van haar werk ziet men dat er iets aan de illussie vooraf ging, dat de situatie even werkelijk bestaan heeft.

Plaums fascinatie voor ruimte en tijd begon in 2001, toen ze twee jaar lang honderden boomkruinen fotografeerde: 'Wat mij daarin raakte, is dat bomen met al hun takken me deden denken aan grote gestolde explosies. Vaste materie die stoomt, maar zo langzaam dat het lijkt alsof de beweging is stilgezet.' De ervaring van dat zichtbare -en tegelijkertijd onzichtbare- groeiproces bracht Plaum op het idee dat er allerlei dimensies in tijd zijn, buiten die welke je als mens kunt ervaren maar die overal om ons heen plaatsvinden. Dat inzicht werd het uitgangspunt van haar beeldende experimenten, waarvan de fotografie -als een medium dat tijd, ruimte en ervaring letterlijk registreert- een belangrijk onderdeel vormt. De spanning die ontstaat doordat via de foto een door Plaum opgebouwde illussie werkelijkheid is geworden, levert in iedergeval zeer bijzondere beelden op.

